

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำชีกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ สร้างกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำชีกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น และศึกษาเจตคติของชุมชนลุ่มน้ำชีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยมีรายละเอียดของการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลจากคนในชุมชนบ้านท่าขอนยาง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ จังหวัดมหาสารคาม และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ในการศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำชีกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษากับ คนในชุมชนบ้านท่าขอนยาง จำนวน 4,293 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษากระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำชีกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่นครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษากับ คนในชุมชนบ้านท่าขอนยาง จำนวน 360 คน โดยใช้ตารางเครจซี่ มอร์แกน (Krejcie และ Morgan) ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเลือกตัวอย่าง ใช้การเลือกแบบเจาะจงในการเลือกผู้นำชุมชนเพื่อให้ข้อมูล จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน ในจังหวัดมหาสารคาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในการวัดเจตคติของคนในชุมชน
2. แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนา สำหรับใช้สัมภาษณ์ คนในชุมชนผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสอบถามเจตคติของชุมชนลุ่มน้ำชีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามเจตคติ
 - 1.2 สร้างแบบสอบถามเจตคติเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ ผู้ศึกษาปรับปรุงมาจากเกณฑ์การประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 163) มีเกณฑ์การประเมินดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	
4.51 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

- 1.3 สร้างแบบสอบถามเจตคติ จำนวน 19 ข้อ เพื่อพิจารณา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนทางภาษา และความถูกต้องตามเนื้อหา
- 1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ คือ ใช้ภาษาให้ชัดเจนและถูกต้อง
- 1.5 นำแบบสอบถามเจตคติ ไปทดลอง (Try-out) กับคนในชุมชนลุ่มน้ำชีใกล้เคียง จำนวน 20 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยหาค่า Alpha-Coefficient ของบรอนนาค (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96)
- 1.6 จัดพิมพ์ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เพื่อใช้

จริง

ตัวอย่างแบบสอบถามเจตคติของชุมชนลุ่มน้ำซีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (ดูในภาคผนวก ข)

ข้อ	รายการ	ระดับความเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เจตคติต่อสภาพทั่วไปของกลุ่มน้ำซี						
1.	ลุ่มน้ำซีเหมาะสำหรับใช้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำเพราะยังคงมีปลาน้ำจืดหลากหลายชนิด					
2.	ลุ่มน้ำซีเหมาะสำหรับการประมงของประชาชน ในทุกฤดูกาล					
3.	ลุ่มน้ำซีเป็นแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรกรรมโดยเฉพาะ ในช่วงฤดูแล้งหรือในช่วงฝนทิ้งช่วง					
แรงจูงใจต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ						
4.	การกำหนดนโยบายที่ดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ ลุ่มน้ำซีจะเป็นการช่วยเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ					
5.	การกำหนดแผนงาน/โครงการที่ชัดเจนจะทำให้เกิดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมากขึ้น					

2. แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(คนในชุมชน)

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(คนในชุมชน) จำนวน 4 ข้อ เพื่อพิจารณา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนทางภาษา และความถูกต้องตามเนื้อหา

2.3 นำแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(คนในชุมชน) ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ คือ ใช้ภาษาให้ชัดเจนและถูกต้อง

2.4 จัดพิมพ์ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เพื่อใช้

จริง

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(คนในชุมชน)

แบบสัมภาษณ์ (ดูในภาคผนวก ข)

เรื่อง การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ:ศึกษาคณะนิสิตบ้านท่าขอนยาง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : สัมภาษณ์สมาชิกในครัวเรือน ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. ตัวท่านและชุมชนใช้ประโยชน์กับทรัพยากรสัตว์น้ำลำน้ำชีในชุมชนอย่างไรบ้าง
2. ตัวท่านและชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ

ลำน้ำชีในชุมชนอย่างไรบ้าง

3. หน่วยงานภาครัฐที่เข้ามามีบทบาทกับชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำมี

หน่วยงานใดบ้างและเข้ามามีบทบาทอย่างไรบ้าง

มีหน่วยงานใดบ้าง แต่ละหน่วยงานเข้ามามีบทบาทอย่างไรบ้าง

4. กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็น

อย่างไร

(ตอบเป็นขั้นตอน)

3. แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ (หน่วยงานภาครัฐ)

มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์

- 3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(หน่วยงานภาครัฐ)

จำนวน 4 ข้อ เพื่อพิจารณา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนทางภาษา และความถูกต้องตามเนื้อหา

- 3.3 นำแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ(คนในชุมชน) ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ คือ ใช้ภาษาให้ชัดเจนและถูกต้อง

- 3.4 จัดพิมพ์ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เพื่อใช้

จริง

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ (หน่วยงานภาครัฐ)

แบบสัมภาษณ์หน่วยงานของรัฐ (ดูในภาคผนวก ข)

เรื่อง การมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ: ศึกษากรณีบ้านท่าขอนยาง จังหวัดมหาสารคาม

.....

คำชี้แจง : สัมภาษณ์หน่วยงานของรัฐ ให้ตรงตามความเป็นจริง

1. หัวหน้ามีบทบาท และให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำล่าน้ำชีในชุมชนอย่างไรบ้าง
2. หน่วยงานของท่านมีบทบาท และให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำล่าน้ำชีในชุมชนอย่างไรบ้าง
3. หน่วยงานของท่านดำเนินการอย่างไรบ้างในชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำล่าน้ำชีใน
4. กระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำเป็นอย่างไร

(ตอบเป็นขั้นตอน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลกับคนในชุมชนและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนลุ่มน้ำชี โดยใช้แบบสอบถามในการวัดเจตคติของคนในชุมชน จำนวน 120 คน
2. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์คนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรสัตว์น้ำมากที่สุด จำนวน 5 คน ผู้นำชุมชน 1 คน
3. ใช้แบบสัมภาษณ์ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับชุมชนลุ่มน้ำชีโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ในการเข้ามามีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมของคนชุมชนต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำใน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์หาการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาครัฐต่อการอนุรักษ์ โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการศึกษาเจตคติคนในท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น
3. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและการนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วม และกระบวนการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาครัฐต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในท้องถิ่น

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1 พฤษภาคม 2554 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY